

ARKADAŞLIK İLİŞKİLERİ

Çocukların etkileşimle gelişiminde ve sosyalleşmesinde okul ve yaşadığı çevrede gelişen arkadaşlık ilişkileri çok önemlidir. Kendini ve duygularını ifade edebilen, paylaşabilen, grup içinde sorumluluk alan ve nasıl davranacağına ilişkin sosyal becerileri gelişmiş çocuklar, arkadaşlık kurmada çok daha başarılı olurlar.

Arkadaşlık ilişkilerinin gelişmesinde temel faktör; sosyal beceriler ve sosyalleşmenin temel faktörü de aile içi iletişim ve ilişkilerdir. Anne babaların birbirlerine ve çocuklarına karşı tutumları, davranışları, çevreleriyle olan ilişkileri, çocukların arkadaş ilişkilerine de yansımaktadır. Çocuklarınız sizin arkadaşlarınız ve aile içi ilişkilerinizi, hoşlandığınız veya hoşlanmadığınız durumlarda verdiğiniz tepkileri dikkatle izler ve büyük olasılıkla taklit eder. Bu yüzden, çocukların arkadaşlarına karşı olumlu ya da olumsuz tutum sergilemesinin temel faktörü aile içi iletişimle doğru orantılıdır diyebiliriz.

Okul Öncesi Dönem

Arkadaş ihtiyacı, bebeklik dönemine kadar uzanır. Ağlayan bir bebek, yanına birinin yaklaştığını görünce susar. On iki aylık bebekler yan yana geldiklerinde birbirlerine bakar, yaklaşır, keşfeder ve daha sonra oyuncaklarını paylaşırlar. Ancak bu temaslar genellikle bir dakikayı geçmeyecek kadar kısadır. Yaşamın ikinci yılı çocukların bağımsız davranma ve kendi başına eylemlerde bulunma dönemidir. İki yaşın sonlarına doğru ve üç yaşın başlamasıyla birlikte oyun çağı da başlar. Üç-dört yaşlarda arkadaşlıkların sayısında artış

olabilir ancak arkadaşlıklar kısa sürede değişebilir. Her iki cinsiyetten arkadaşlar edinilir. Ancak okula gitmeye hazırlandıkları sırada cinsiyet duygusu da gelişir. Kendi cinsiyetinin farkına varır. Bu farkındalıkla beraber, kurallı oyunlar ve arkadaşlıklar öne çıkmaya başlar. Artık benmerkezci durumdan topluma dönük sosyal bir birey olma yolunda değişim gösterir. Beş-altı yaşlarında, genellikle çocukların daha uzun süreli arkadaşlıklar kurmaya başladıkları görülür.

İlkokul Dönemi

Okul döneminde çocuklar, arkadaşlarını genellikle yakın çevrelerinden seçerler. Ancak seçimi yaparken kendi yaşlarına, cinslerine, zihinsel ve sosyal düzeylerine uygun olmalarına özen gösterirler. Altı yaşından sekiz yaşına doğru grup oyununda giderek bir artma görülür. Böylece sosyalleşme artar, daha az bencil ve saldırgan olur. Bir gruba ait olma, çocuğa sadece arkadaş ve eğlence sağlamakla kalmaz, aynı zamanda ona gurur verir, benlik algısını olumlu yönde etkiler. Arkadaşlar bu dönemde de genellikle kendi cinsiyetlerinden seçilir. 4. ve 5. sınıflarda arkadaş seçiminde kişilik özellikleri ön plana çıkmaya başlar. Çocuklar arkadaşlık konusunda daha seçici olmaya başlar, kalıcı arkadaşlıklar kurmak isterler. Bunun en temel nedeni de çocukların bilişsel ve sosyal yönden gelişmesidir. Yaşın artmasıyla birlikte, hem çocuğun ilişkide bulunduğu grubun büyüklüğü hem de grup faaliyetlerinin süresi artar. Bir gruba ait olma, çocuğa sadece arkadaş ve eğlence sağlamakla kalmaz, aynı zamanda ona gurur verir, benlik algısını olumlu yönde etkiler.

Ergenlik Dönemi

Bu dönemde ise akran ilişkisi çok daha büyük önem kazanır. Çünkü gençlik dönemi ile birlikte aileden çok, arkadaş odaklı bir yaşam başlar. Gençliğin başlangıcında grup arkadaşlıkları, ortalarına doğru daha yakın arkadaşlıklara dönüşür. Son dönemde ise uzun süreli arkadaşlıklar kurulur. Bu dönemde, karşı cinsiyete olan ilgi artar ve bu da arkadaşlık ilişkilerine yansır. Arkadaşlar, ergenin sosyal davranışlarında ve genel olarak kişilik gelişiminde de çok belirgin bir rol oynarlar. Neyin doğru neyin yanlış olduğu konusunda arkadaşların görüş ve önerileri, anne babalarından ve diğer yetişkinlerinden daha etkili olmaya başlar.

Çocuklarınız zaman zaman yeni arkadaşlıklar kurmakta ya da arkadaşlıklarını sürdürmekte zorlanabilir, bu nedenle kaygı ve üzüntü yaşayabilirler. Çocuklarınız bu ve buna benzer sorunlar yaşıyorsa, okulundaki psikolojik danışman ile konuşup, çocuklarınızın sosyal becerilerini nasıl geliştirebileceğiniz konusunda ipuçları alabilirsiniz.

Uzm.Psikolog Didem EVRE

Üstün Dökmen Yaşam Boyu Gelişim ve Eğitim Akademisi

Rehberlik Koordinatörü

Zehra ÜZÜMLÜ

İstanbul Bahçeköy Yönder Koleji

Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Birimi